

PRESENTACIÓN MATERIA

MATERIA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	4º ESO
CURSO ACADÉMICO	2021-2022	PROFESORA	MARÍA OLGA NOVO PRESA	

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. BLOQUE 1. Comunicación oral. escoitar e falar.

Descrición do contido	Estándares de aprendizaxe
B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.
B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).
B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.
B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.
B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
B1.8. escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación. LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.

B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas. LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical. LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.
B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. BLOQUE 2. Comunicación escrita. Ler e escribir.

Descrición do contido	Estándares de aprendizaxe
B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	LGB2.2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.
B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.
B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios). LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.
B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorias.	LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.
B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. BLOQUE 3. Funcionamento da lingua.

Descrición do contido	Estándares de aprendizaxe
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.
B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.
B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.
B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación).	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.
B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestión de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.
B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.	LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.
B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente. LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos. LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.
B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.	LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas. LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos. LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.
B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.
B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.

B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
---	---

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. BLOQUE 4. Lingua e sociedade.

Descrición do contido	Estándares de aprendizaxe
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.
B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	LGB4.4.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. LGB4.4.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual. LGB4.4.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	LGB4.5.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega. LGB4.5.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno. LGB4.5.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. LGB4.5.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.
B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	LGB4.6.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. LGB4.6.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. LGB4.6.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.6.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
B4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.7.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza críticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.
B4.8. Prexuízos lingüísticos.	LGB4.7.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. LGB4.7.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.
B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	LGB4.9.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. LGB4.9.2. Recoñece os trazos da variedade estándar. LGB4.9.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. BLOQUE 5. Educación literaria.

Descrición do contido	Estándares de aprendizaxe
B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.
B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura. LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente
B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.

CRITERIOS, ESTRATEXIAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Cráterios de avaliación

Trátase dunha materia de avaliación continua. Non haberá, polo tanto, recuperacións parciais das avaliacións suspensas: unha avaliación recuperarése obtendo un 5 na seguinte. En xuño, non obstante, o alumnado suspenso poderá realizar unha proba de recuperación final. Quedará a criterio do profesor o contido desa proba –parte(s) a recuperar en cada caso.

Temporalización

En cada avaliación faranse dúas probas escritas (ou máis se o profesor/a o considera conveniente), mais outra proba sobre o libro de lectura obrigatoria, que poderá ser escrita, oral, mediante un traballo ou calquera outro método que o profesor/a considere adecuado.

Cualificación.

A cualificación de cada avaliación será numérica (de 0 a 10 puntos) e responderá ás seguintes porcentaxes:

-Probas escritas (70%). Farase polo menos un exame por avaliación. Neste exame establécerase unha penalización máxima por erros no uso da lingua de 2 puntos (sobre 10).

Erros graves (solucións alleas ao sistema lingüístico do galego como tempos verbais compostos, mala colocación dos pronomes..) desconto de 0'1 puntos c/u.

Erros leves (solucións galegas alleas ao estándar vixente. Acentuación non diacrítica : desconto de 0'05 c/u.

De facer máis dun exame, a nota deste apartado será a media dos exames, sendo necesario obter un mínimo de 3 puntos en cada un (sobre 10) para facer media co(s) outro(s). De non acadar este mínimo tampouco se sumarán o resto das

cualificacións (libro de lectura, produtos, observación) e suspenderase a materia, adoptando as medidas correctoras oportunas.

Nos exames deberase indicar o valor numérico de cada pregunta.

-Proba do libro de lectura obrigatorio.15%. Valorarase a comprensión do libro así como a expresión. Puntuarase tamén a corrección da lingua segundo o dito anteriormente.

-Produtos e observación:15%. Valorarase a realización de exercicios ou traballos propostos, así como a orde e limpeza dos cadernos, a asistencia á clase, o traballo, etc.

Materials e recursos didácticos

Libro dixital EDIXGAL

Libros de lectura:

1º trimestre: *Made in Galiza*, Sechu Sende, Ed. Galaxia.

2º trimestre: *Os outros feirantes*, Álvaro Cunqueiro, Ed. Galaxia.

3º trimestre: *Así fala Penélope (Unha antoloxía de xénero)*. Chan da pólvora.

PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Quen non supere a materia por non acadar media de 5 puntos terá que realizar o exame en xuño. Será unha proba escrita que constará de cuestións teóricas e prácticas referidos a toda a materia do curso. Puntuará sobre 10. A cualificación será a nota obtida no citado exame.

- **PROCEDEMENTO DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES**
- **Como se fai o seguimento: clases de recuperación, traballos, reunións de seguimento, etc?**

Será o profesor/a que imparte clase no curso anterior quen cualifique e ditamine os traballos e exames a realizar para recuperar a materia.

Farase entrega ao longo do curso dun material con actividades propostos e guiados polo profesor responsable da materia de Lingua Galega e Literatura.

A elaboración destas actividades debe ser realizada na casa, podendo consultar as dúbidas na clase ou durante o tempo que a profesora ten asignado a atención ó alumnado.

As actividades deberán realizarse nun caderno, bloc..., de xeito ordenado e coidando a presentación. Seranlle postas unha datas de entrega das actividades. As datas de entrega deberán ser respectadas. Se, por calquera circunstancia, algún alumno/a non entregara as actividades no día sinalado, recolleránselle outro día, pero en ningún caso se aceptarán atrasos continuos sen xustificación. Non se establecen para os pendentos libros de lectura obrigatoria.

- **Como se avalía?**

O alumnado que entregue os exercicios realizados correctamente, nas datas sinaladas, poderá aprobar a materia. De non ser así, farase una proba escrita nas datas indicadas pola dirección do centro. Neste exame establecerase unha penalización máxima por erros no uso da lingua de 2 puntos (sobre 10) do mesmo xeito que o establecido para o curso ao que pertence a materia pendente. Indicarase en cada pregunta o valor numérico da mesma.

Considérase superada a materia cando o alumnado acade unha cualificación de 5 ou máis puntos.

PROMOCIÓN

Segundo os criterios establecidos no decreto 86/2015.

Modelo acorde ao artigo 21 do capítulo IV relativo a avaliacións, promoción e titulación DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.